

Ivanka Pirjevec-Mozetič, v Tomišlju Justina Kramarjeva, v Dragatušu Vincencija Bučar-Antonič, v Tribučah Aleš Šošarič, na Vinici Stana Kantetova, v Talčjem vrhu Antonija Pavlinova, v Vrčicah Marija Judnič.

Za nadučitelje so imenovani: v Brežicah Ignacij Supan, v Ljubnem Rainer, v Šmartnem ob Drti Josip Poberaj, na Bregu pri Ptuj Fran Jamšek, v Polenškaku Ludvik Burja, v Sv. Vidu niže Ptuj Ljudevit Musek, v Libeličah Ivo Močnik.

Za učitelje, odnosno učiteljice so imenovani: v Kapelah (Brežice) Marija Pečnik-Kuglič, v Marenbergu Maks Pivc, v Pobrežju pri Mariboru Milica Jurkovič-Lukman, pri Sv. Vidu niže Ptuj Antonija Musek-Serbec, v Zavrču Dragica Čepičeva in Marjeta Lubečeva, v Št. Ilju pod Turjakom Pavla Rogina, v Pristavi Marija Fišer-Plhak, v Kotljah Antonija Sokol-Zaplotnik.

Imenovanja na meščanskih šolah.

Ravnateljska služba na meščanski šoli v Krškem se dodeli Jos. Vutkoviču, učiteljsko mesto istotam Jos. Zabkariju, ravnateljska služba na meščanski šoli v Ormožu Josipu Prijateljju.

Razširjenje šol.

Štirirazrednice v Bohinjski Bistrici, v Grahovem in v Kranjski gori se razširijo v petrazrednice. Vasi Svetje in Goriše se prešolati v šolski okoliš Preska.

Vestnik za učiteljski naraščaj.

—uč. Učiteljske v Sarajevu. Ministrstvo prosvete je premestilo možno učiteljske, ki je bilo svoj čas prelozilo iz Sarajeva v Drvento, zopet nazaj v Sarajevo.

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—t Na državni kmetijski šoli na Grmu (Novo mesto) se prične novo šolsko leto v pričetku novembra t. l. Šola ima dva oddelka. Celoletna šola je namenjena predvsem za učence iz vinorodnih krajev, zimska šola pa za učence iz nevinorodnih krajev. Letna šola traja od 1. novembra t. l. do 31. oktobra prihodnjega leta z enomesečnimi počitnicami v avgustu. Zimska šola traja dve zimi po 5 mesecev. Učenci imajo na zavodu vso potrebno preskrbo, to je stanovanje, hrano in snajenje perila. Preskrbovalnina, ki se plačuje polletno vnaprej, znaša 240 Din mesečno. V službu rasteče draginje se pa lahko zviša. V plačilo se sprejemajo tudi živila po dnevnih cenah. Šolnino 50 Din za en semester plačujejo samo učenci, ki niso iz Slovenije. Oddati je tudi nekaj mest proti plačilu polovične preskrbnine in nekaj prostih (brezplačnih) mest, to pa le revnejšim kmetijskim sinovom, ki se izkažejo za ugodno potrjenim ubožnim spričevalom, oziroma z izkazom premoženja in ki se zavežejo, da ostanejo po končanem šolanju na domačem posestvu. Šola ima sploh v prvi vrsti namen, da vzgaja dobre kmetijske gospodarje in zato imajo kmetijski sinovi, bodoči gospodarji, pred vsemi drugimi priložnost prednosti. Pogoji za sprejemanje je starost najmanj 16 let in največ 25 let, neoporočljivost, telesno in duševno zdravje in z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Prošnje za sprejem je pisati lastnoročno, na celo polo, kolekovati s kolekom 3 Din in priložiti en kolek 10 Din za rešitev. — Prošnje je vložiti najpozneje do 15. septembra t. l. pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto. Prošnji je treba priložiti: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo, 4. zdravniško spričevalo, 5. spričevalo o navedenosti, 6. izjavo staršev, oziroma varuha, s katero se ti zavežejo plačevati stroške šolanja, 7. obvezna izjava staršev ali varuha, ki prosijo za prosto ali polprosto mesto, da bo njih sin ali varovanec ostal na domačem posestvu v nasprotnem slučaju pa, da povrnejo zavodu prejete zneske podpora iz javnih sredstev. Absolventi kmetijskih šol uživajo ugodnost po čl. 8. zakona o ustroju vojske, t. j. skrajšano vojaško službovanje (dijaški rok) pod pogojem, da ostanejo pozneje na lastnem domu. Bližja pojasnila v vseh zadevah daje ravnateljstvo.

—t Vinarska in sadjarska šola v Mariboru je zaključila svoje 51. šolsko leto v soboto, dne 28. julija na običajen skromen način. Ob sklepu šolskega leta je bilo vseh gojencev 59 (25 drugoletnikov

kot absolventov, 29 prvoletnikov in 5 praktikantov). Vsi so sinovi večjih ali manjših kmetovalcev (iz Slovenije 49, s Primorskega 4, iz Hrvaške 3, po 1 gojenec pa je iz Dalmacije, Črne gore in Srbije). Od 25 absolventov je dovršilo to najstarejšo kmetijsko šolo v Sloveniji 10 gojencev z odličnim, ostalih 5 pa s povojnim uspehom. Vsi letošnji absolventi se povrnejo na svoje domove odnosno na posestva svojih staršev, kar je posebno razveseljivo. Prvoletniki so — razun enega, ki ima poskušnjo iz dveh predmetov v glavnem radi nezadostnega znanja učnega jezika — končali prvi razred z odličnim oziroma s povojnim uspehom. Zavod je prenapolnjen, ker ima njega internat prostora pravzaprav samo za 50 gojencev. Za prihodnje šolsko leto se je prijavilo že lepo število »novincev«; ker bo nekaj eksternistov (izven zavoda stanovalci), bo mogoče sprejeti še par učenec. Prošnje za sprejem se pošiljajo ravnateljstvu lahko še do sredi avgusta. Kako se napravljajo, je razvidno iz zadevnega razpisa v »Kmetovalcu« št. 12. od 30. junija t. l. Kmetovalci, pošiljajte svoje sinove v kmetijske šole, ki so za dober kmetijski naraščaj danes in za bodoče važnejše kot kdaj prej!

—t Pogoji za vstop v prvi letnik drž. trg. akademije v Ljubljani. 1. Dovršeni IV. razred srednje ali meščanske šole. 2. Dopolnjeno 14. leto ali pa dokaz, da se 14. leto dopolni tekom sprejemnega leta. 3. Izpričevalo mora vsebovati najmanj zadostne reče. V učnem jeziku ter v vseh realijah najmanj »dober« (povoljno). 4. Realni predmeti so: zgodovina, geografija, prirodopis, kemija, fizika, matematika, geometrija, geom. risanje, opisna geometrija, prostoročno risanje. (Opomba: Zadnji trije predmeti pridejo v poštev samo tedaj, ako so obvezni). 5. Vpisovanje se vrši od 11.—12. septembra. Mesečni prispevki za šolske potrebnosti znašajo 50 Din. — Ravnateljstvo.

—t Na tehniški srednji šoli v Ljubljani bodo v šolskem letu 1923/24. odprti sledeči oddelki: 1. višja stavbna šola; 2. višja strojna šola; 3. stavbna rokodelska šola; 4. strojna delovodska šola; 5. elektrotehnična delovodska šola; 6. mizarska in strugarska mojstrska šola; 7. kiparska in rezbarska šola; 8. ženska obrtna šola; 9. javna risarska šola; 10. javna modelirska šola in 11. štukaterski tečaj. Vse podrobnosti glede vpisovanja, sprejemnih pogojev itd. so razvidne iz razglašene v »Uradnem listu« št. 72. z dne 4. avgusta 1923 in iz objave na razglasni deski v vestibulu zavoda. Še potrebna pojasnila daje na zahtevo tudi ravnateljstvo šole.

Naša kulturna organizacija.

Ferijalni Savez učiteljstva.

III. kongres Ferijalnega Saveza v Beogradu, 15.—18. julija t. l.

Slovenskih delegatov je bilo trideset: 23 dijaških ter 7 učiteljskih. Učiteljstvo je bilo to pot prvič zastopano na kongresu F. S. Od slednjih so zastopane: novomeška učit. P. F. S., kočevska učit. P. F. S., kamniška učit. P. F. S., mariborska učit. P. F. S., kranjska učit. P. F. S., ljubljanska učit. P. F. S. ter učit. P. F. S. v Murski Soboti.

Kongres je otvoril v nedeljo ob 10. uri dopoldne v dvorani nove beogradske univerze predsednik Upravnega Odbora F. S. g. prof. Vlado Lapajne. V svečanem govoru je omenil cilj in delo F. S. ter pozdravil navzoče zastopnike beogradske javnosti ter delegate iz cele kraljevine. V imenu prosvetnega ministarstva je pozdravil F. S. g. inšpektor Vajda, ki je naglašal, da goji prosvetno ministarstvo do F. S. velike simpatije in da vestno zasleduje njegovo delo. Prav posebno je pozdravil vstop učiteljstva v F. S., od česar si obeta še uspešnejšega in smotrenjega dela v tej mladi organizaciji. (Mimogrede bodi omenjeno, da imamo v g. inšpektorju Vajdi velikega propagatorja in zaščitnika naše idealne organizacije na merodajnem mestu). V imenu proforskega društva je pozdravil kongres g. inšpektor Kaugerga, v imenu Sokolstva g. polkovnik Lazarevič.

V imenu učiteljstva je govoril tov. Pirnat. Pozdravil je F. S. v imenu jugoslovanskega učiteljstva ter še posebej v imenu učiteljskih ferijalcev-pionirjev, ki jih je sedaj v Sloveniji približno 1000 včlanjenih v 14 podružnicah F. S. ter ene učit. podružnice v Kruševcu v Južni Srbiji, ki je bila prva med nami. Na pozdravne besede g. inšp. Vajde je izvajal, da nova in mlada organizacija F. S. s svo-

jimi krasnimi idejami ni osvojila samo src naše omladine, navdušila je zanje tudi vzgojitelje naroda, naše učiteljstvo. Organizacija, ki bazira na principu narodnega edinstva v najširšem smislu besede, organizacija, ki druži v sebi vsa jugoslovanska plemena, vse vere in vse stranke, organizacija, ki se od tega svojega idealnega programa v triletnem svojem obstoju še ni za las premaknila, ta organizacija nam obeta postati popolna, lahko upamo najpopolnejša. Organizacija dijaškega F. S. kot je obstajala do danes, pa je samo del one velike celote, ki se bo v teku nekoliko let izkristalizirala iz skromnih početkov, neizogibnih zmot in smotrenega dela, one velike celote, ki mora nastati, ako hoče F. S. ustreči vsemu in doseči svoj vzvišeni cilj. Velika naloga, morda največja, čaka tu učiteljstvo. v mladini je bodočnost naroda, mladina pa je v rokah učiteljstva. Pa ni se bati za mladino. Nacionalizem jugoslovanskega učiteljstva je dovolj preizkušen in dokazan. Tudi naša organizacija UJU, ki vsebuje ogromno število 17.000 članov, temelji na istem principu kot F. S., na principu narodnega edinstva. Koliko pridobi z njihovim vstopom v F. S. jugoslovanska nacionalna garda, ni treba povdarjati. Že mala deca v osnovni šoli se bo seznanila s krasnimi idejami F. S., navduševala se bo zanje ob strani svojih učiteljev, širila jo bo med svojci in znanci, iasla bo z njo — in ko goraste?! Pomislimo na sad! — Zavreči ni materijalne strani. Nič več ne bo imel F. S. svojih zavetišč (Svrtiš) ter drugih potnih olajšav (prosti prenočišči ter hran) le po mestih, v zadnjem gorskem selu najde utrujeni ferijalec gostoljubnega druga. Brate Srbin pride k nam v Slovenijo ali na Hrvaško. Ne bo hodil le po mestih, ki so si vsa podobna, med našega kmeta pojde in ga spozna, kot spozna kmet njega. Mi in Hrvatje pojdemo med srbske seljake. Tako se bo ustvarjala plemenska in verska strpnost, tako se bo ustvarjalo narodno edinstvo.

Tudi profesorji polagoma pristopajo v F. S. Ako ministarstvo saobračaja ne bo preozkoprčno in bo omililo svoje pedantne zahteve pri voznih ugodnostih ter tako posebno učiteljstvu pripomoglo do počitniških potovanj ter nad vse potrebne proučavanja naše domovine, bo F. S. ob letu svojem cilju že mnogo mnogo bliže, vsaj ne bo vseboval le ferijalcev-dijakov, temveč enako število ferijalcev-učiteljev in profesorjev. V učiteljsko-dijaško-proforskem F. S. je končni cilj Ferijalnega Saveza. (Burno odobravanje. G. inšp. Vajda govorniku čestita).

Tudi razne dijaške organizacije so poslale kongresu svoje pozdrave. G. Savić je tomčil pozdrave dijaških društev »Jurislav Janušić« ter »Vseslovanska Omladina«, g. Kregar pozdrave naprednega dijaštva. Pozabiti ne smemo tudi zastopnika jugoslov. skautov g. Popovića. Zastopnik ministarstva ter številni zastopniki raznih kulturnih društev so dokaz zdravih idej nadstrankarskega Ferijalnega Saveza ter njegove popularnosti. V tem smislu so se izražali vsi govorniki kot tudi beogradske časopisje, ki je ves čas z zanimanjem sledilo kongresu ter v dolgih in laskavih člankih pisalo o F. S. ter njegovem delu za dobrobit članstva in države.

(Dalje prihodnjič.)

Naša samozobrazba.

—s »O pouku risanja« predaval pri Ljubljanskem učiteljskem društvu dne 3. maja 1923 tov. Jančič.

—s »Kako se nam otežuje šolsko in izvenšolsko delovanje«, predaval pri Logaškem krožku dne 27. maja 1923 tov. Požar.

—s »O ocenjevanju učiteljstva«, predaval pri Logaškem učiteljskem krožku dne 27. maja 1923 tov. Stegovec.

—s »Domožnanstvo v ožjem in širšem pomenu«, predaval pri učiteljskem društvu za Maribor in bližnjo okolico dne 24. maja 1923 tov. Klemenčič.

Splošne vesti.

— Obolal je naš poverjenik UJU tov. Luka Jelenc. Podvreči se je moral operaciji, ki je srečno izpadla in se gosp. ravnatelj sedaj prav dobro počuti ter je upati, da v kratkem zapusti bolnico. Prejdan je prisostvoval še seji višjega šolskega sveta, ki se je vršila takoj po kongresu in je trajala do pol desetih zvečer. Želimo, da ga pozdravimo čimprej

zopet v svoji sredi enako trdnega, kakor smo ga bili vedno vajeni videti.

Osebná zahvala kralja Jugoslovanskega učiteljstva. Pozornost je vzbudilo dejstvo, da je Nj. Vel. kralj poslal kongresu UJU osebná zahvalo na brzogovorni pozdrav, ki slove sledeče: Stanković, predsednik kongresa učit. SHS. Bled, 8. avgusta. Srdačno zahvaljujem na pozdravu. Slavni dani, koje spominjete, bili su mogući stoga, što su učitelji spremili naraštaje, koji su za veliku borbu bili sposobni. Uveren, da će učitelji i sada ispuniti svoju dužnost prema ujedinjenoj otadžbini i vaspitati i nove naraštaje, koji će svršeno delo učvrstiti i braniti, ja im šaljem kraljevski pozdrav. Aleksander. — To je odgovor na sledečo brzogovorni, ki jo je učiteljstvo poslalo Nj. Vel.: »Ujedinjeno srpsko, hrvatsko i slovensko učiteljstvo sa glavne skupštine i kongresa u Ljubljani pozdravlja Vaše Veličanstvo kao nosioca velike nacionalne ideje, kojoj ujedinjeno učiteljstvo služi i kao vodju iz slavnihi dana, narodne borbe za slobodu i ujedinjenje. — Predsednik Milutin Stanković.

Osebná zahvala kralja hrvatskemu učiteljstvu. Hrvatsko učiteljstvo je prejelo od Nj. Vel. sledečo osebná zahvalo: Skavić. Udr. Jugoslov. Učit. — Bled. Najtoplije zahvaljujem na pozdravu, koji mi šaljete u ime učiteljstva Hrvatske i Slavonije, računajući na Vašu patriotsku potporu. Uveren sam, da ćemo udruženim snagama naš narod doista dovesti u lepšu budućnost. — Aleksander.

— **Svoji k svojim!** Šolske voditelje, tovariše in tovarišice pozivamo, da se drže sklepov pokrajinske skupščine in naročajo svoje potrebščine pri lastnih stanovskih gospodarskih podjetjih. Kongres nam je pokazal kaj zmoremo, če smo gospodarsko trdni. Glejte, da se bo vsakdo držal gesla: Svoji k svojim, in vzpodbujajte nezavedneže!

— **Prihodnja številka »Učiteljskega Tovarisa« izide 29. t. m.** Prosimo potrpljenja posebno cenjene dopisnike, naj se na to ozirajo ter naj to upoštevajo. Poročilo o koncertu in telovadbi ter druga podrobna poročila o prireditvah pri kongresu prinesemo prihodnjič.

— **V zadevi pragmatike** čakamo še poročila, kako se bo izvajala glede učiteljstva ter bomo pravočasno prinesli poročila predno se bo pričel zakon izvajati. Stojimo na stališču, da se s poročili ne prenačimo, ker slede potem sicer razočaranja in preklicevanja. Toliko povpraševalcem.

— **Umrla je** po težki, dolgotrajni bolezni g. Franja Lundrova, vdova po pokojnem Fr. Lundru, bivšem nadučitelju na Raki. Blaga pokojnica je bila dobro znana in globoko spoštovana v učiteljskih krogih, zlasti na Krškem polju. Po stari slovanski šegi so bila vrata gostoljubne Lundrove hiše na stečaj odprta vsem dobrim, iskrenim tovarišem. Stotero niti, krvnih in duševnih, jo je vezalo z učiteljskim stanom. Že v nežni mladosti je prišla iz Idrije na Ig gospodinji svojemu bratu, pok. nadučitelju Fr. Govekarju, našemu stanovskemu prvoborniku. Tamkaj je spoznala svojega bodočega soproga Frana Lundra in mu bila dolgo vrsto let vzorna družica v zakonu, kakoršnih se redko najde. V najtežjih časih duševne in materialne mizerije našega stanu je bila krepka opora svojemu možu, osobito v najtežjih trenutkih, ko je moral zaradi poštenega narodnega glasovanja v krškem okrajnem šolskem svetu iz priljubljenih Radeč. Vzorna žena — vzorna mati! V najskromnejših razmerah je vzgojila šest otrok, kojih polovica pripada našemu stanu. Bodi blagi slovenski ženi lahka domača gruda!

— **Neki »Argus« piše v 23. številki »Učiteljskega lista«** »da poročila v listih niso podala verne slike zborovanja v Ptuj, temveč so le izrabila zborovanje v svoje umazane strankarske namene. le v enem listu (v »Novi Pravdi« od 12. t. m.) je izšlo poročilo, ki osvetljuje nekoliko položaj v organizaciji.« — Ker je tudi »Učiteljski Tovarish« prinesel poročilo o pokrajinski skupščini v Ptuj, pozivamo »Argusa«, naj stopi izza plota in naj dokaže svoje trditve, ki jih je naprtl našemu tisku, vodstvu organizacije in celokupni skupščini.

Uredništvo »Učiteljskega Tovarisa«. — Umrla je 6. t. m. tovarišu Ivanu Gantarju iz Orehovice pri Št. Jerneju po kratki bolezni soproga Kati Gantarjeva, roj. Knausova, vdovljena Hauptmanova. Bodi vzorni gospodinji in skrbni materi blag spomin, hudo prizadetemu prijatelju in tovarišu pa najsrčnejše sožalje. — K. T.

— **Začetek šolskega leta 1923/24. na osnovnih šolah v Sloveniji.** Z ozirom na